Euzkotaŕ umien aldez

Decroly osagillien irakurten erakusteko ikus-gogai-era (1)

(Amaya)

"Bide-baŕijak" amaitu doguz. Batzuk aŕika egingo dauste, beste batzuk goroldukonabe. Eztot gixonakaŕik egin, Abeŕijagaitik baño."

Lauaxeta. "Bide-Baŕijak"

Umiak itz osoak eŕez esagutzen dabenanian asi biaŕ da umiai izki-aldrak, edo eŕderaz silabas esaten yakenak irakasten.

Onetarako, beste ingi-gogoŕ-txatal batzuk egin biaŕ doguz eta euretan, irakatsi gura doguzan izki-aldradun itzak idatzi. Baña ez len lez ezpabe izki-aldra edo silaba beste margodun tintiaz idatzijaz.

Esaterako; ma, me, mi, mo, mu izki aldrak erakutzi gura ba'doguz, kartoi txataletan olako itz batzuk idatzi geinkez aMA, aMErika, MUña, saMOŕuba, MUga eta abaŕ.

Ga, ge, gi, go, gu erakusteko, bardin. Esaterako: GAtza, eGUŕa, GUbela, GOzoa, eta abaŕ.

Txa, txe eta abaŕ erakusteko TXApela, TXImista, TXEkoŕa, TXUkuna eta abaŕ.

Bardin-bardin beste izki-aldrakaz, beti izki-aldra beste margo bategaz idatzirik.

Onetara izki-aldra batzuk umiak esagutzen dauzanian eurak daukezan itzakaz ipuintxu batzuk egin geinkez umiak irakuŕten pozik ebili daitezan, esaterako:

*ima*nol'en a*ma* a*me*rika'tik *miñ*ez etoŕi da.

sorgi*ña*k ogo*ño*'n eta au*ña*mendin dagoz

endika'k *gi*bela jan dau eta *go*zoa e*gu*la diño.

miren'en aitak *gur*dija bete *egur* darua.

ga*tza* leba*tza*ren ganera jausi da.

ika*tza* ta zuga*tza* senide dira.

*txa*kuŕa e*txi*a zaintzen dago.

sabin'eri *txa*pela *txi*mistak eruan deutzo

*txe*koŕa ta bildo*tsa* gure kortan dagoz.

jo*ki*n eloŕijo*ko* gastetxuen lenda*ka*ri da eta abaŕ.

Ipuñok lenengotan laburtxoak egiten dira, gero luzeagoak eta gatxagoak.

Ipuñak lenengoz irakasliak asmatzen dauz, geroago umiak eurak eta onetantxe dago, era onen gaŕantzi andija. Umiak, euren adimena geldi-geldirik daukiela irakaslien lana artzen egon barik, euren adimena erabili ta gogayak (ideas) sortu erasoten dautziez ta.

Bizitza guztija sorkundea da. Descartes'ek ez eban esan "Itz dagik, bai naz" ezpaben "Oldozten dot, bai naz".

Auxegaitik, nere ustez, umiai gogayak sortu erasoten irakasten dautzen irakaslia, axe ixango da irakaslerik onena, Otumba, Granada, Pavía ta San Quintín'egaz astirik bape galtzen ez ba'dau be.

Onaño eldutakuan, au da, umiak izki-aldrak itz osoan ezagutzen dauzanian, kartoi-txatalak aldra bakotxetik ebagi egin biaŕ dira, lenengo ikaskixunetan esaera itz bakotxetik ebakitzen genduban lez.

Esaterako "zugatza" diñuan ingija, artazijakaz iru zati egin olan zu—ga—tza. Eta umiai zatijok batu dagijazala agindu.

Lenengotan batu biaŕ daben itza, pizaŕan irakasliak idatzi biaŕ dau aldrok, bata bestien atzetik zelan imiñi ikusi dagijen. Geroao umiak bakaŕik, irudi barik itza atonduko dau.

Azkeneko ikaskixuna auxe da. Izki-aldra asko kajatxu baten saŕtu ta nastau. Bat aŕtu, esaterako "txa". Erakutsi umiei eta esan "txa, aldra au, zein itzetan dogu? Nik, txakuŕ itzian bilatzen dot. Ia zubek mun bilatzen dozubez".

Umiak erantzungo dabe: "txapelian", baita "txabolan" be, baita "atxan" be, baita "txaŕijan" be baita "txaŕton" be eta abaŕ. Beste izki-aldrakaz be lana bardin egin.

—Ia, aŕtu egiubez emendik gura dozubezan beste lugi zati, eta bakotxak bere mayan imiñi: zuk iru itz "pe" aldrea daruenak, zuk beste iru itz "to" aldrea daukienak, zuk lau itz, "tza" aldrea daukienak, eta abaŕ.

Umiak edozein izki aldra esagutzen ikasi dabienian, liburuetan irakurten asi biaŕ dabe.

Lenengotan ezkuz idatzitako liburuak irakurten dabiez, ikastolako ume nagosijak egiñikoak, eurak asmaturiko ipuindunak.

Ezkuz idatzitako liburu oŕeik irakuŕten dauzanian, emon leikijoz beste izki mueta bategaz idatzitako liburuak, esku-izkien eta irarkola izkien bitaŕteko izkidunak, bijen antza dabienak.

Liburu oneik irakuŕten berez ikasten dabie, ta oneik irakuŕten dabezanian iraŕkolan egindakuak be baita.

Oŕa umeak irakuŕten eta idazten ikasi, agaka'ko izkirik ikasi barik.

Ondo irakuŕten dakijenian esan leikijo "ama" itzak iru izki dauzala, baña ez da beaŕezkoa.

Egun gutxi dalarik, izpaŕingi onetan bertan irakuŕi neban "Elixabete" ixenpetuta erderazko lan bat.

Oso poztu nintzan Euzko-Irakasle-Bazkuna'ko lagun batek, Decroly eraren alde artetiaz, eta era au Euzkadi'ko ikastolen baten erabiltzen zala jakitiaz, gurari bizi bat dotalako, geure umiakaitik eta geure irakasliakaitik, era baŕi oŕek gure ikastolaetako atiak bultzakada bategaz zabaldu, izki eta kanpora atera, ta txapeldun euretan gelditzia.

Bera baño beste era obiago batek kanpora aterako daben bitaŕtian.

AŔITOKIETA.

(1 Método ideo-visual del doctor Decroly.

Uaŕa.—Opoŕketa batzuk aŕtzeko ustia dozula diraustazu ta poztu naz. Biaŕ-biaŕeko opoŕketak dozuz. Izpaŕingi onetan pozik argitaltzen dira zeure lanak, baña ile bat iraungo dogu bapere barik, zeure osasunari ona obeto ba-yuako. Gazteiz'en ixango dozun itzaldijak be aldi luzia kenduko dautzun ezkero, datoŕen ileraŕte azke itxiten zatugu. Aguŕ ta ondo ibili Granada-aldetik.—Lauaxeta.

ERRIJETATIK

URRETXUA

UDARA IGAROTZEN.—Udara igarotzea etoŕi-ta emen dare Ituŕiza'taŕ Juli jaunaren emazte dan Goñi'taŕ Miren anderea ta Demetiz eta Miren Karmele bere seme alabak. Egonaldi zoriontsuba opa diyegu.

EUZKEL-IZENAK. — Antia'taŕ Pantzeska'ren emazte dan Plazaola'taŕ Pantzeske'k aur ba izan du.

Ugutzatu dute Ane Josebe euzkel-izen polliak ezaŕiaz ta aita bitxi ama bitxiyak Antia'taŕ Jone ta Plazaola'taŕ Joseba Imanol izan dira.

Zorion ugariyak gurasuei.

GUDARITZARA.—Emen ilabete igaro ondoren beŕiz gudaritzara jun da Uŕeaga'taŕ Kepa abeŕtzale sutsua. Osasuntsu biurtzea opa diat Kepa.

AŔI GOTZON.

ELORRIO

ASMO GAIZTUA. — Ostiralian, aratsaldeko seirak inguruban, emengo ostetxian, Bilbao'ko osagile bi ageŕtu ziran, inguru gusti onetan eta Araba ta Gipuzkua'n bertan be ain ezaguna dan Ama Mikaela'ri sendakuntza edo kurak egiteko baimena ukatu ta kentzeko asmoz. Eŕitaŕak zer geŕtatzen zan jakin ebenian, gustijak osategi-auŕera juan ziran, gogoŕ ta bulaŕtsu euren asaŕia ageŕtzera.

Jakin dogunez, gusti au U. G. T.'ko bazkide batzuk osagile-bazkintzari egin dautsen salakuntza baten ondorena baño ezta.

Zurt, ba, eloŕiotaŕok, eta etzarienok! Alkaŕtu gustijok eta geure Ama Mikaela'k, ezin obeto egin oi-daruan bere zeregin eŕukitsu ta txalogaŕi onetan jaŕaitu dagikian gogoŕ jokatu dagigun!

EUZKEL-IXENA.— Ugalde'taŕ Kepiren eta Galastegi'taŕ Koikile'k semetxo edeŕ bat ixan dabe. Ugutzeran "Julen" euzkel-ixen polita ezaŕi dautse. Bere aita-amabitxijak, Zenitagoya'taŕ Koldobika ta Miren, neba-aŕebak, ixan ziran.

Zorijonak era onetan Abeŕija goraltzen daben guraso ta aita-amabitxi euzkotaŕ zintzubei.

NASKALDIJA.—Etoŕi diranak: Bilbao'tik, Ardantza jauna, bere emaste ta alabakaz.

Baita Ariño jauna bere sendijagaz be.

Neure ondo-etoŕirik bijotzetikoena gustijoi.

PELOTA.—Euzkadi zenbaki au eskuratu orduko, jokoaldi edeŕ bat palaz ikusiko dogula-ta nago. Jokolarijak, "Eloŕio", pelotari trebia ta Kapelastegi'taŕ Baiendin eta Uribesalgo'taŕ Jon ixango dira.

Geyenak pelotarijaren alde dagoz, baña.. bestiak be eztira gero mutil makalak... ¡Noŕk edo noŕtzuk irabazten daben, datoŕen astean esango dautzubet.

ABADIÑO'RA.— Eloŕio'ko abeŕtzale, emakume ta gastetxo ustijei dei bat egin biaŕ dautset:

Datoŕen igandian, bertoko Gaztetxu-Batza'ren askunde-eguna da-ta, bat bera etxian gelditu barik, gusti-gustijok Abadiño'ra!

BEGOÑA'KO AMA'REN BEDERATZI'UŔUNA.—Datoŕen astelenian, au da, il onen 7'gŕenian, asten da baita be, gure Emakume zintzuak urtero ain aundikiro ospatu oi daben euren zerutaŕ zaindari altsubaren bederatzi - uŕuna. Elexara, ba, abeŕtzale gustijok, bat itxi barik, eurakaz batera, geure Begoña'ko Ama laztana aintzaldu ta goraltzera.

JAŔALE.

ELGOIBAR

EUZKO - IDAZLIEN BATZAŔA "ABEŔI,,'N OMEN EGUNIAN.—Igesi dan igandian, aiztu ezindako eguna izan da euzko-idazlientzako, "Abeŕi,,'ri omena dala-ta eundaño euzkel idazle batu giñan uri onetan ura edeŕtasuna Baŕena jaunak zion bezela nork esan orain ogeita bost uŕte gutxiago ere ainbat idazle batu biaŕ giñala Elgoibaŕ'en? Gañera zion jaŕaitzeko oŕelaxe auŕera ere euzko-idazliak Euzkadi'n azkatasuna loŕtuteko indaŕ eŕdia zala. Jai onen beŕi ni baño idazle jayuaguak eman dute ete gaŕantzi "importantzi" aundia eduki duana jai onek aitoŕtu beaŕ degu, eta ia beste oŕelako egun bat ... noiz izango dan jakiteko pozik gaude. Zorionak "Abeŕi".

ANTZEZKI JAYA.—Datoŕen larunbata gabian Jel-Batzoki'ko Antzezlari azkaŕak Soraluze'ko Lete jaunaren "Gurutzepe" euzko-antzezki edeŕa antzeztuko dute, soskera izango da, ta beŕtan bitzendan dirutza izango da Uriguen'daŕ Luki abeŕtzale iru bidez osakuntza igaro duanari laguntzeko. ¡Abeŕtzaliak! larunbatian antzeskira eta alduak alda benakin lagundu.

LAISTEŔKETA ATZERATU.—Zun zan iganderako euan laisteŕketa uri onetatik "Azkarate" gañera "Urkiri'kk eta "Zelai-Luze'k" amabots egun atzeratu dute Uŕkiri gaxo dalako.

EUZKEL-IZENAK.—Uri onetako txadon nagusian ugurutzatu da Soraluze'taŕ Pantzeska ete bere emaste Ansotegi'taŕ Margarite "Egi" baseŕiko lenengo semetxuba "Iñaki" "Sabin" euzkel-izen politak esaŕirik, eta entzutia dogu "Francisco" erdel izena Bolibaŕ'tik etoŕitako ama razoak, baña Bolibaŕ'tik etoŕitako ama bitziak tamala degu bere izenik ez jakitia, bestelan pozik argitalduko neuke, baña... dana dala ez alda ikasbide edeŕa beste asko abeŕtzaletzako? Bayetz uste det Batzokian bazkide egon aŕen lotsa aundirik gabe eŕdel izenak beren umetxueri ezaŕtzen diote, ez noa auŕeregi zaŕtzera neure burua astunduta gelditzen da-ta.

Baita ere "Miren" "Maite" euzkel-izenekun ugurutzatu dute "Uŕkaregi,,'ko mikelete dan Astigaŕaga'taŕ Kepa eta bere emaste Odriozola'taŕ Kresentze'k.

Ama bitzi izandu ziran abeŕtzale benetakuak diran Odriozola'taŕ Jon Kepa eta Astigaŕaga'taŕ Julene. Zoriori biotzekuenak damakizutet gurasoeri, batez ere benetako amabitzi abeŕtzaliori jaŕai auŕera ikasbide oŕek ematen.

DEUN IÑAKI EGUNA.—Gure zaindari eguna Deun Iñaki eleizak ospe aundiakin igaro zun. Goizian ainbat notin Jauna'ren janaria aŕtzen batu zan baño tamalez iñoz beste abeŕtzale esan batu. benetan izkintokitik berak esan zuan itza aldia txaunburu jaunak, eta txokatu giñan benetan izkitik berak esan juan itza nik nik ez dakik arasoya dun ala ez, zuk Lauaxeta" zeŕbait esan zazu arazo onegaz Deun Iñaki Sabin'en izkiakin gotzai Jaunak galerazita eukala abestia eta lenagoko "San Ignacio,,'ren marcha abestu beaŕ dala, baña nik ez dakik zergaitik lautik iruk Iñaki'rena abestu zuten eta orain bere-biziko ez dabaidak sortu dira urian komeni litzake gustion aŕkitasunerako gauza au erabakitzia. Gero gure uri eresbatzak euzko-eresi jotaldia ta iluntzian dantzaketa.

ABERE SARIKETAN.—Gure Udalak il onen 26'rako peri egunerako antolatu du ganadu zariketak (premiak) urikoentzako bakaŕik. Beŕtaratu beaŕ dira eŕi-ganadu ta suzuak ere bai ostentzekorik ez.

AIXERIXA.

Uaŕa.—Erantzungo dizut "Marcha,,'tzaz.

FERROL'ETIK EUZKADI'RA

IÑAKI DEUNAREN JAYA.—Euzkadi'ko zaindarija dala Ferrol'go euzkotaŕak jai ospetsu ta txalogaŕi bat egin dogu Ferrol'go eŕijaren, inguru onen begijetarako beintzat. Ilaren ogetamar-gaŕenian Ferrol'en diran euzkotaŕ gustijak emengo eŕtxadonan egin zan eleizkixunena, emen guda mutil dagozan euzkotaŕ geyenak juan barik gelditu ziran juaten gebendu eutselako eta gixagaxuak bijotz-min andijagaz gelditu ziran.

Amaiketan ixan zan jaupa nagosija abestuba "Perosi" bertoko abeslarijak edeŕto baño be obeto abestuta egon zan Jaupa emon oban Euzkotaŕ apaiz batek beste apaiz, bik lagunduta onek be euzkotaŕak. Txonitza egi neban Etxebaŕia'taŕ Toma jaupari euzkotaŕak Meñaka'ko semiak itzaldi edeŕ bikaña egin be gero benetan atsegin ixan yakun itzaldijori eta gauza askoren aŕtian auxe esan eban, "Abeŕi" bat edesti askogaz apainduta daguana oso aberatsa dala eta goiz edo berandu abeŕi oŕek bere naimena beteko dabela..." eta bestera auxe esan eban Txindijagaz aberatsa ixango dan Abeŕi batek edestirik ezpadauko oso txirua dala edestitsubaren onduan" Euzkotaŕak asko goraldu zituban jaun oŕek, gitxijagorako ixan be eztira-ta. Jaupa amaitueran emengo euzko-gaste gustijak batera abestu genduban "Iñaki Deunaren Eresija" kementsu ta abots senduaz, Jayan oso edeŕa ixan zan Ferrol'erako bai egiz ta benetan, Baña edeŕ ta bikañaguz ixan biaŕ eban txistuba emen euki bagendu emen dagozan iru edo lau ezpatadantzari euzkotaŕek egingo ebezan auŕeskuak ixango ziran onako benetan ikuskaŕijak Datoŕen uŕtian ixango da obia Jauna alan nairik.

Jaupa oŕetara juatia gebenduta gelditu ziran euzkotaŕak gixajuak agua zabalik auŕkitu genduzan zelako jaya ixan zan jakin gurarik, eta azaldu geuntsenian asko be asko poztu genduzan.

Bai anayak datoŕen uŕtian ez Ferrol'en ezpada Euzkadi'n gure zaindarijaren jaya ikusteko zorija ixan dagigula.

GASTE-BELU.

Ferrol 1933. VIII-1'an.

Uaŕa.—¿Ferrol-aldetik ondo ete-gabiltz Bidaldu egizkuzu oŕ dagozan euzko-semien izpaŕak. Zoritxaŕez abeŕitik at dagozan oŕeik geurekin alkaŕtuta ixan dadixala. Aguŕ adizkide ta ekin abeŕi-alde.

ELANTXOBE

IZPAŔ ZAŔ ETA BAŔIJAK.—Juan dan ilaren 16'gaŕenian il yakun uri onetan Gametxogoikoetea'taŕ Bingene andere ona. Bere ilobiratze eta eleizkixunetara eldu zan ostetzia benetan andija zan, aŕtu ba gure aldezko tamal-aguŕa bere sendi gustijak.

卐 卐 卐

Uite onetan andikiro ospatu dabe geure aŕantzale sendijak oitura zaŕeko Kepa Deuna ganako osteria. "Santamañe" bigaŕenez ixaten dabe ibilera atzeginkoŕau eta auŕtengua benetan ixan dabe zoragaŕiskua, igezko eragospenak gomutara etoŕijaz batera.

卐 卐 卐

Aita Iriaŕte josulaun aguŕgaŕijaren bitaŕtez ixan diran gogo iñauŕkunakaz gustiz poztuta auŕkitzen da eŕi osua. Bere euzkera sakonetarikuagaz entzun doguzan itzaldijak iñoz ez aiztutzekoak dira. ¡Noiz uŕenguan!

Udaldija igaroten etoŕita eŕitaŕ asko auŕkituten dira oraingo aldijan. Euraen ixen abijenakaz izpaŕingija beteteko bildurez itxiten ditut uŕengo baterako. Azketsi, ba.

"Itzaseŕtxe" ospetsuba bere gudaritzea amaituta auŕkituten yaku etxian. Zorijonak "Itzaseŕtxe" ospetsuba, baña—¡zer egiten dozu idatzi barik!—ia noiz asten zeran. ¡Entzun!

卐 卐 卐

Baita juan yaku Madrid-aldera geure adizkide dogun Oŕmeolea'taŕ Joseba Andoni itxas-guda mutila.

"Aralar-Mendi" deritxan Sotaŕen ixontzira juan da ontzi buru Uŕutia'taŕ Sabin.

Gudaritzea amaituta baita geure aŕtian auŕkitzen da Etxebaŕia'taŕ Joseba Augustin mutil gastia.

卐 卐 卐

Azkenengo ixan diran ontzi-buru edo "Kapitanerako" aŕtezketetan Naberan'daŕ Kepa "Kapitan" egin yaku. Zorijonak.

Baita Otza'taŕ Kandida-be Lemazair edo (patroi) esamiña yaku eta ondo uŕten dau. Olmo'taŕ Augustin ostera "motorista" lenenguetarako ixentau dabe. Zorijonak bitxuoi.

卐 卐 卐

Geure kaya edo poŕtua geruago eta dotoriago yuaku, ainbat eta ainbat potin baŕi ikusten dira. Azkenengo ekaŕi dabena Astelaŕa'taŕ Edoŕta da, eta abeŕtzale zintzo bateri juakelez Gabirel Deuna euzkerazko ixena ezaŕi dautso. Adibide edeŕa orixe Edoŕta, Lasteŕ ageŕtuko dira izpaŕingi onetan Elantxobe'ko potin gustijen ixenak.

卐 卐 卐

Auŕtengo Matalen eguna gustiz edeŕetarikua ixan beaŕ ixan dau entzun dodanez. Tamala benetan neu beŕtara juan eziña, neuk "Uŕkidi" "Aŕantzale" eta lagunak ikusteko neukan goguaz. Pozez beterik atzaldu eutasan Bilbao'ko Euzko-Gastedijan ixan-zenduan alkaŕ-izketan Bermeo'ko endore jaunak Elantxoben eta ingurubetan egin ebezan jolas ta jai edeŕak.

"ITZASTAŔE'RI".—Pozez beterik ira kuŕten doguz "Itzastaŕ" begikua zeuk atzeŕietako kai aldetik bialduten dozuzan izpaŕ txoŕtatxuak. Ontzi oŕetan daruazun jate-zaña maite-maite dogu. Eta jakiñik Kepa Deun'aren egunian ixan eban itun aldija, ondo erakutsi euskun bere eŕitxubari dautsan maitasuna emon egijozur neure aldezko gorantzijak eta-aŕtu zeuk-be baŕdin, zeure aguŕ samuŕa. Ezagutu ezatuten aŕen, neure zeuganako anaitasuna benetakuada,, ba abeŕtzale bijotz zindua erakusten dozu eta oŕek asko poztuten nau.

OGOÑOPE.

Negu-Gurutza'ren otoya

Negu-gurutza, negu-gurutza
loreak ezagutu eztozuzana
¡lilitu egixu neure maitasuna!

Negu-gurutza, entzuten bage
uŕetxindoŕako eresmiña,
¡abestu egixu neure maitemiña!

Negu-gurutza, ixaŕ-izpijak
pozartu ez dozuzala,
¡argitu egiu neure ala!

Negu-gurutza, itzu ta utzi
laño aŕtian eztalduta,
¡dakuxu niri ilunduta!

Negu-gurutza, txiro bakaŕti
biaŕtasuna-ikuŕ baltza,
¡zaindu egixu neure ituntza!

Negu-gurutza, beso zabaltzen
neure nekiak laztandutzat,
¡artuko nozu kutuntxutzat!

Negu-gurutza, donoki-argija,
zidoŕ, laguntza ta adore dan.
¡Artixaŕ zadi neure eriotzan!

ENDAITZ.

DEUNEN BIXITZA

Edurretako Ama Neskutza

Roma Miren Neskutzaren urija, bera da ba noski ludiko uririk aŕte Jaungoikua'ren Ama'ren txadonik geyen ixango dauna

Eduŕetako Ama Neskutza'ren lenengo txadona be Roma'n dago Liberi doipuruba zala Roma'n Jon Patirki zaldun aberatsik aberatsena bixi zan. Aberatsa ixan-aŕen baña ludiko ogasunetan Goiko Jauna'ren ekandunetan aberatsagua. Emaztia, be, gixona letz ekanduntsuba, Jaungotija ta aberatsa be ba-zan.

Seme alabarik eleukan eskontza onek. Egunoro Urtzi'ri aŕen eta aŕen semiak jaritxiteko legozanaŕen eleben semerik jaritxiten. Ori ta gusti be baña Jaungoikua'ren nai ta gureaz pozik legozan. Goiko Jauna bakaŕ-bakaŕik zan eurentzat ogasunik aundijena, bera bakaŕik gura leben beste ludi onetako gauza gustijak ezetsi egiten lebezan. Miren Neskutza'ren eraspentsu aundijak ziran senaŕ-emaztiak euren ogasun gustijak Miren deunarentzako itxi lebezan. Ori zala-ta ukaŕa ta soroskixuna ugari egiten asi ziran. Zer-ete nayago leban ageŕtuteko eskatu eutsaen. Neskutz eŕukijoŕak otoya entzun leutsen eta ikuskixuna bijaŕ batera—banan-aŕen—egin leutsen dagonila 4'gaŕen gaban. Uŕengoko egunan Ezkilino mendira juateko ta eduŕaz estalduta idoroko leben lekuban bere omenez txadon aundi ta ospetsuba eragiteko. Uŕengo egunan gabeko ikuskantza alkaŕ-esan ziran senaŕ-emaztiak; eta gero Liberi doipurubari. Liberi berak be ikuskantz baŕdiña ixan leban. Ori zala-ta Ezkilino mendirako ibildeuna eraldu zan. Ara juan ziran ainbat eta ainbat jaupari zindun eta zinge. Eta Miren Neskutzak esan leutsen letz txadona egiteko lain leku eduŕez estalduta idoro leben. Eta antxe iragi zan Miren Neskutz deunaren omenez txadona, Jon Patirki'k eta emaztiak gusti-gustija ordainduta.

Auxe da Roma'n Miren'aren omenez lenengo iragi zan txadona: ta "Eduŕetako" Ama'ren txadona deretxa, mendijan jazo zan alatzagaitik.

Ixen asko ixan dauz txadon onek, aoŕ bato-batzuk: Liberi'ren txadona, alatz ori Liberi doipuruba zan aldijan jazo zalako; baita Sista'ren txadona, be, III'gaŕen Sista'k txadon ori beŕirago lebalako; bai ta Seaska-txadona, be, baideretxa, iñoiz Kisto jazo zan seaskea an egon dalako Atzenian baña Miren Neskutza'ren txadon Nagusija eretxi yakon beste Miren deunaren txadonetatik zaŕena ta aundijena zalako.

AGAREL.

INGI BILDEGIA

Papelería del Oria

MORAIZ'TAR JOSEBA MIRENA

Teléfono, 154. TOLOSA

GOBIERNO CIVIL

Tranquilidad

Como de costumbre, los periodistas acudieron ayer al Gobierno civil, y como de costumbre, el señor Sevilla no recibió a los periodistas.

El secretario particular manifestó que la tranquilidad era absoluta en Bizkaya, y que por la tarde se enviaría a los periodistas una nota en relación con la huelga de tranviarios. En ella se aclara el proceso de las gestiones realizadas para que no surgiera el conflicto, habiéndose llegado a soluciones intermedias de transacción por ambas partes.

I EUZKO == ANTZERTI-EGUNA

DONOSTIA'N

1934

«Euzkeltzaleak» eratuta «Antzerti» Aldizkingia laguntzale

ANTZERKI-GUDUA

I Sala.

1) Edozein motako ta zer nai gaiz idatzitako antzeŕki lanak, ekitaldi bat a la geyagoan tajututakoak.

2) Antzeŕki lanok nor berenak bitez ez beste izkeretatik itzuliak.

SARIA:

Lenengoa: 250 lauŕleko.

Bigaŕena: 150 lauŕleko Bigaŕen aurratutakoari.

II Sala.

1) Edozein motakoa eta zer nai gaiz idatzitako bakaŕizketa edo aur jolasketa. Norbera sortutakoa ere bedi.

SARIA:

Lenengoa: 75 lauŕleko yayoenari.

Bigaŕena: 25 lauŕleko, bigaŕenari.

Oaŕak:

1933'ko azaroaren 30'ko lantxoa bidaldu bitez "Euzkaltzaleak" Diputación Provincial. Donostia edo "Antzeŕti" Tolosa.

Antzeŕki-lanak teatro kutsukoak bitez: ez dira irakuŕtzeko antzezteko baizik. Euzkera eŕexean. Antzezteko erosoak izan ditezela. Saritutako lanak "Antzerti,,'n argitaratuko dira.

EUZKELTZALEAK.

I DIA DEL TEATRO EUZKELDUN

DONOSTIA'N

1934

Organizado por «Euzkeltzaleok» y la colaboración de la revista «Antzerti»

CERTAMEN TEATRAL

I clasificación

1) Pieza teatral sobre cualquier tema y de cualquier género, en uno o más actos.

2) Debe ser original y no traducción de otros idiomas.

PREMIOS

Primero: 250 pesetas al mejor trabajo.

Segundo: 150 pesetas al elegido en segundo lugar.

II clasificación

1) Monólogo o juguete cómico infantil de cualquier género.

2) Deberá ser, también, original.

PREMIOS

75 pesetas al primero.

25 pesetas al segundo.

Advertencias. — Los trabajos presentados al certamen deberán enviarse para el 30 de noviembre de 1933, bien al señor secretario de "Euzkeltzaleak" (Diputación provincial), Donostia, o a la revista "Antzerti", Tolosa. Deben ser estas obras fáciles de representar y escritas en euzkera inteligible. Los trabajos premiados se publicarán en "Antzerti".

"EUZKELTZALEAK"

ZIRIKA

LAUAXETA

¡Demoniño-demoniñea ikereak jo gauz! Galiza-Catalunya-Euzkadi'ko gixon argijai egin dautsen aŕerea, ezta txantxotako aŕerea ixan. Txapel-okeŕak eta "asaltokuak" eurak be buruba makuŕtu dautse. Teotico'txuk zigoŕkadaka erabili dauzan gixonak goraldubak ixan dira. ¿Zer diñon berak? Ezerez. Ixilik dagonaren abuan ezta saŕtzen eulirik.

Catalunya osuan egiten dautsezan txaluak eta eupadeak entzuten doguzanian, poztuten gara. "La Liberala" bera be baŕe-iŕika dago. Libra bat mantekila bidalduko dautse Teotico'txuk Generalitat baŕuban jan dagijentzat.

✤ ✤ ✤

Izpaŕ au eztogu jakin. ¡Lenago esan ba euskuben "sikieran" be! Iñaki deunaren egunean Teotico'ri zer jazo yakon esan dauskube. "Citroen" edeŕ baten juan yatzuz juan. Butron-aldian azkalduten ixan ziran. Orantza etoŕi ziranian eperdiz-gora jausi ziran Teotico, txopeŕa eta leuren lagunak. ¿Jauŕletzean ezer dakijenentz? Ezerez. Belbila apuŕtu-apuŕtu egin zala, baña Bizkai onek dirurik asko dauko beste baŕi bat erosteko.

卐 卐 卐

Araudija gora ta araudija bera, asi yakuz "radikalak, sosolistuak, eŕegezaliak, ezkeŕak, eskumaŕak, bekuak eta goikuak". ¡Eta ezerez egiteko, oŕen beste zarata!

Oba bakian itxiko ba'leuskijo araudi gaxo oŕi, ondo zauriz beterik dago-ta. Etzi batuko ei-dira udal gustijak. Etzi-uŕengo ezer eztagola esango dauskube. "Gestora,,'ko "gestore" oŕeik ara ta ona ibilteko erarik onena dozu. Araba'ko lau katu diran "radical" edo trastiak be araudijaren auŕka dagoz. Karlataŕak legetxe. Danak dira ixan be eŕi batekuak-eta.

卐 卐 卐

Esparza (Eladio) deritxon txotxolo oŕek itzaldija egin dau. Itzaldi tzaŕagorik eztogu iñoiz entzun. ¿Badakixu zetzaz mintzatu dan? "Mitxeletak, txorijak, eulijak, erliak, beyak, idijak, txalak, txekoŕak, oluak, oaŕak, ogigastayak, kurlinkak, sosuak, uŕetxindoŕak, biregaŕuak, ipuŕtargijak, moxoluak, kokuak...". Gustija jaŕiko ba'geunke, ogeta zortzi oŕidun izpaŕingija biaŕ iango geunke. ¡Esparza oŕek daukan adimena langorik eztago iñun!

卐 卐 卐

Gipuzkoa'ko eŕitxu bateko eztabaideak, "Inzarzu" euzkel-idazliak jaŕten dauz: ¡Ergoneko maxu jauna! Itz auek zuretako. Zuk, gure batzokiko dantzariak, San Gregorio'ko Elizaren auŕean dantza egin zutelako, ¿zer esan ziezun? "Ta ua al zan dantza egiteko tokia; Elizaren auŕean etzala egin beaŕ dantzarik". Eta lengo egumeko "karlistan" dantzariak ¿nun dantza egin zuten? Ez bakaŕik Elizaren auŕean, baizik Elizari atze emanda. Gure dantzariak beñere egin ez dutena. Elizaren auŕian ez-eze bajuban be daikie karlataŕak. ¿Jainkuaren semiak ez al dira? Abeŕtzaliok "masoyak" gara. "Bula partikulaŕa" dauke gixon oŕeik. Olazabal'ek esango dautzu oŕetzaz.

卐 卐 卐

"Euzko-antzeŕti-eguna" asmau dauskube. Bilduŕ gara bilduŕ Labayen'en tranpea ez ete-dan, ori lako dramaegilerik eztaukogu ta pesetak berak eruango dauz. Edo "Aitzol,,'ek asmauko eban. Drama ikeragaŕi bat egiten ei-diñardu. Labayen edo "Aitzol,,'ek lenengo sarija irabasten ba-dabe, tranpea ixan dala esango dogu. Edo irizlien auŕka itz egin, beste batzuk egiten daben legetxe.

卐 卐 卐

Gexorik egoteko gogo bixija daukat. ¿Gexorik egon nai? batek esan daust eta bayetz erantzun dautsot iru bidar. Nagikeriz beterik nago, ¿bai?, eta amaŕ bat egun oyan ba'nego, edeŕto atsedenduko nintzake.

Baña gexo ori eztedila ixan laŕegrako. Jan gura dodana, edan ostera ura ezik gustija. Ikeŕtalditxu batzuk eukiko neukez. Adizkidian ikertaldirik ez, adizkiderik eztaukodalako. Baña arerijuak elduko litxakez, beriala il nadin be ¿Zorijoneko gexo ori elduko ete-yat?

卐 卐 卐

Donostia'ko abesbatzaren laguna nin-

izan. "Orfeoi" ori begiko yatan, baña orain areŕijo bigurtu nayako. Espainaldian dabilan gustijan, "Gernikako" besterik eztau abestuten. Euzkotaŕen eresirik onena, kopla zaŕ oŕeik dirala dirudi. ¿Orfeoi ori karlataŕena ete-da, ba?

¡"Gernikako" entzun baño gura dogu "Altza Pilipe trunlala"!

VIDA RELIGIOSA

Las fiestas centenarias de San Antonio Abad

El pueblo bilbaino, fiel a su antigua tradición de piedad cristiana, respondió en masa al llamamiento de sus superiores eclesiásticos de visitar durante estos días la casa verdaderamente social que es la parroquia.

Las señoras han dado un gran ejemplo de catolicismo práctico acudiendo, en número realmente extraordinario a la misa de comunión general, celebrada por el señor cura ecónomo don Enrique Ledesma a las siete y media, en el altar del santo titular, y armonizada con cantos litúrgicos por el coro de la parroquia.

Paa la función vespetina el espacioso templo fué insuficiente para contener en sus ámbitos la muchedumbre, ávida de escuchar la elocuente palabra del M. I. señor doctoral de la diócesis, puesto que feligreses y no feligreses en santa peregrinación rinden homenaje de pleitesía al santo titular que se venera en el artístico templo.

Para hoy, sábado, además del triduo nos esperan dos actos a cual más simpáticos: la misa de comunión general de niños y niñas, que comenzará a las siete y media, y la vigilia solemne de adoración nocturna, que comenzará a las diez.

Y luego, a las diez de la noche, el acto siempre grave y solemne, de la vigilia de la adoración nocturna.

El día 5 de agosto de 1433 se dijo la primera misa, y fué puesto a la veneración pública el Santísimo Sacramento en la iglesia parroquial de San Antonio Abad, y hoy, día 5 de agosto, a los cinco siglos, terminará el día con la pública adoración de Jesús sacramentado en acción de gracias por tantos beneficios recibidos en impetración de nuevas gracias tan necesarias, en compensación de tantos ultrajes inferidos a la Majestad Divina. Para eso las puertas del templo estarán abiertas de par en par para todos los fieles, para que todos sumen su voz a las melodías del "Sacris solemnis" y "Pangue Lingua" y depositen a los pies de Jesucristo sacramentado una plegaria de amor y expiación que suba hasta el trono del Altísimo.

Mañana, domingo, misa de comunión general que comenzará a las siete y media. A las diez misa pontifical. A las siete, triduo solemne.

LEXONA

ANIVERSARIO.—El pasado domingo se celebró el aniversario del fallecimiento del que en vida fué don Víctor Gandarias Mendieta (G. B.), con un funeral solemne en la parroquia.

Renovamos a sus familiares nuestro pésame más sentido en fecha tan tristemente memorable.

ENSAYOS.—Llamamos la atención de cuantos quieran darse por aludidos, de que habiendo dado comienzo a los ensayos de música vasca todos los días a las ocho de la noche, pueden asistir con el fin de nutrir mejor el orfeón de nuestro Batzoki Lexonatarra.

Que nadie que tenga afición quede sin tomar parte en este movimiento cultural.

DE VERANEO.—Se encuentran veraneando en ésta los errikosemes don Valentín y don Pedro de Basañez, don Marcelino Monasterio y don Juan de Zabala, con sus familiares.

TXIKORO (ACHICORIA) BAKE

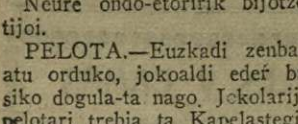

Fábrica de escopetas finas de caza. Eizara'ko suizkilu berezijen olea.

AGIRRE Y BASTIDA

Eibar. — Gipuzkoa

EUZKELDUN TXAPEL OLA

Boinas Elósegui

TOLOSA

Academia Belandia H.

TECNICO-MECANICO-QUIMICO-ELECTRICISTA

Magisterio. Preparación completa para los cursillos convocados. Idem para el profesional. Idem para las asignaturas de la carrera. Cuota mensual: 35 ptas. Alameda de Urquijo, 45, segundo. Teléf. 17.418.